

Kaupunginhallitus
Kaupunginvaltuusto

§ 279
§ 92

26.10.2020
02.11.2020

Seuturaitiotien ratavaraukset Ylöjärven kaupungin alueella

38/00.04.01/2018

KAUPHALL 26.10.2020 § 279

Tampereen kaupunki, Pirkkalan kunta sekä Kangasalan ja Ylöjärven kaupungit teettävät yhdessä Tampereen raitiotien seudullista yleissuunnitelmaa. Yleissuunnittelu käynnistyi kesällä 2019 ja sen tavoitteena on määrittää ratavaraukset tulevaisuuden raitiotieradoille neljällä ratasuunnalla, jotka ovat Hatanpää - Härmälä - Pirkkala, Tays - Koilliskeskus - Kangasalan Lamminrahka, Lielähti - Ylöjärvi sekä Hervanta - Kangasalan Saarenmaa.

Raitiotien seudullisessa yleissuunnitelmassa tavoitteena on määrittää kuntien yhteinen näkemys raitiotiejärjestelmän kehittämisestä pitkällä aikajänteellä. Yleissuunnitelmassa määritetään raitiotiepysäkkien, sähkönsyöttöasemien, raitiovaunujen yönylivarikoiden sekä raitiotien siltojen sijainti ja tilavaraus sekä liikennemuotojen tilanjako raitiotiekatujen poikkileikkauksessa. Yleissuunnitelma on selvitys, joka palvelee maankäytön suunnittelua, muun muassa yleis- ja asemakaavoitusta, liikennejärjestelmän kehittämistä ja kunnallistekniikan suunnittelua. Varaukset mahdollistavat raitiotiejärjestelmän laajentamisen tulevaisuudessa. Yleissuunnitelma ei tähtää raitiotien välittömään rakentamiseen.

Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 mukaisesti Tampereen ydinkaupunkiseudun liikennejärjestelmäkokonaisuus muodostuu lähijunaliikenteen, raitiotien ja laadukkaiden bussiyhteyksien yhdistelmästä. Maakuntakaavassa on otettu huomioon viitteellisinä raitiotien laajenemissuuntina Ylöjärvi, Pirkkala ja Lamminrahka, mutta ei vielä Saarenmaata, jonka tarve on noussut esiin myöhemmin. Täydentyvä maankäyttö Teivon ja Ylöjärven keskusta-alueen välillä tukeutuu maakuntakaavan Tiivis joukkoliikenne -merkinnän vaikutuspiiriin. Tampereen seudun rakennesuunnitelmassa 2040 on otettu huomioon lähijunaliikenteen kehittämissuunnat ja raitiotien laajentumissuunnat, pois lukien Saarenmaa.

Ylöjärven ydinkeskustan osayleiskaavassa uudistuvien (C1) ja tiivistyvien (C2) keskustatoimintojen aluetta kehitetään kestävien kulkumuotojen, erityisesti kävelyn ja pyöräilyn sekä joukkoliikenteen ehdoilla. Alueella tulee varautua kaupunkiraitioliikenteeseen.

Raitiotien seudullisen yleissuunnitelman päätöksenteko on kaksivaiheinen. Marraskuussa 2019 tilaajakuntien kunnanhallitukset päättivät jatkotarkasteluun valittavista 2–3 linjausvaihtoehdoista kutakin ratahaaraa kohden. Syksyllä 2020 tilaajakuntien valtuustojen on määrä tehdä päätökset valittavasta, yhdestä varaukseksi otettavasta ratalinjauksesta kutakin ratahaaraa kohden. Valtuustojen päätösten jälkeen yleissuunnitelma viimeistellään tammikuun 2021 loppuun mennessä.

Ylöjärven kaupunginhallitus teki 11.11.2019 § 304 päätöksen jatkosuunnitteluun valittavista Ylöjärven ratahaaran linjausvaihtoehdoista. Tuolloin jatkotarkasteluun valittiin välillä Lielähti-Teivo vaihtoehdot Ryydynpohja ja Radanvarsi (nyk. vaihtoehto Turvesuonkatu), välillä Teivo-Soppeenmäki vaihtoehdot Kantatie ja Mikkolantie sekä välillä Soppeenmäki-Kirkonseutu vaihtoehdot Asemantie ja Kirkko (nyk. vaihtoehto Leijapuisto). Tampereen kaupunginhallitus teki myös 11.11.2019 § 485 välipäätöksiä ratahaarojen linjausvaihtoehtojen karsimisesta. Lielahden ja Ylöjärven ratahaaralla jatkotarkasteluun valittiin Ylöjärven kaupunginhallituksen päätöstä vastaavasti Ryydynpohjan asuinalueen länsipuolelta kulkeva ratalinjaus (vaihtoehto Ryydynpohja) sekä Turvesuonkatua noudattava ratalinjaus (vaihtoehto Turvesuonkatu).

Sidosryhmien osallistaminen

Yleissuunnitelmassa raitiotien ratalinjausvaihtoehtoja on vuonna 2020 työstetty eteenpäin kuulemalla ja osallistamalla kuntalaisia, sidosryhmiä ja viranomaisia sekä pyytämällä luonnosaineistosta lausunnot keskeisiltä sidosryhmiltä. Vuoreksen ratahaara ja sen liittyminen Pirkkalan ratahaaraan on otettu huomioon työssä, mutta se ei kuulu yleissuunnitelman suunnittelukokonaisuuteen. Yleissuunnitelman ohjaus- ja seurantaryhmissä päätettiin, että Tays keskussairaalan ja Koilliskeskuksen välillä tarkastellaan vielä vertailuvaihtoehtona ratalinjausta, joka noudattaa enemmän Teiskontien tielinjausta. Tammikuussa 2020 pidetyn Ylöjärven ratahaaran sidosryhmätyöpajan palautteiden pohjalta siirrettiin vaihtoehto Mikkolantien linjausta Teivossa hieman lännemmäksi kulkemaan nykyisen ravirata-alueen vieritse.

Ratalinjausvaihtoehdoista on laadittu kattavat vaikutusarviot ja vaihtoehtovertailut. Ratahaarojen vaikutustenarvioinnissa linjausvaihtoehtoja on verrattu keskenään ottaen huomioon nykyinen asutus ja työpaikat, julkiset ja yksityiset palvelut, maankäytön kehittämispotentiaali, joukkoliikenteen järjestäminen ja vaihtopisteet, liityntäpysäköinnin kehittämismahdollisuudet, matka-aika raitiotiellä, ympäristöarvot, raitiotien tekninen toteutettavuus ja toteutuksen riskit

sekä raitiotien rakentamis- ja liikennöintikustannukset.

Yleissuunnitelman luonnosvaiheessa toukokuussa 2020 pyydettiin keskeisiltä sidosryhmiltä lausunnot. Lausuntoja saatiin 29 kappaletta. Kuntalaisille järjestettiin kaksi verkkokyselyä 27.4.–10.5.2020. Linjausvaihtoehtokyselyyn saatiin 686 vastausta ja karttakyselyyn 422 paikannettua kommenttia. Ylöjärvellä järjestettiin lisäksi asukasilta seuturaitiotiestä 27.8.2020. Lausuntojen ja kyselyjen perusteella suunnitelmia ja vaikutusarviointeja on tarkennettu.

Raitiotien seudullisen yleissuunnitelman kokonaisuudesta on tehty myös YVA-tarveharkinta. YVA-lain mukaista arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin tai niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia, joko hankeluettelon perusteella tai yksittäistapauksissa tarveharkintaan pohjautuen.

Yleissuunnitelman tilaajakunnat valtuuttivat Tampereen kaupungin raitiotien kehitysohjelman vastaamaan YVA-tarveharkinta-asiasta. Tarveharkintapyyntö lähetettiin maaliskuussa 2020 Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, joka pyysi viranomaisilta lausuntoa materiaaliin. Pirkanmaan ELY-keskus päätti 4.9.2020, että Tampereen seudullinen raitiotie -hankkeeseen (raitiotien muutos- ja laajennushanke) ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. YVA-lain arviointimenettelyä vastaavat arvioinnit tehdään jatkosuunnittelussa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa suunnitteluprosesseissa, yleis- ja asemakaavoissa ja katusuunnitelmissa.

Raitiotien ratavaraukset

Suunnittelun, selvitysten, vuorovaikutuksen, vaihtoehtovertailujen sekä luonnosvaiheen lausuntokierroksen ja kuntalaiskyselyn perusteella yleissuunnitelmassa on valmisteltu tilaajakuntien valtuustoille päätösesitys ratavarauksista kullekin ratahaaralle. Ylöjärven kaupunki, Pirkkalan kunta ja Kangasalan kaupunki päättävät kukin omalla alueellaan ratavarauksista marraskuussa 2020.

Tampereen kaupunginvaltuusto on päättänyt oman alueensa ratavarauksista 19.10.2020 § 134 seuraavasti:

- Härmälän ja Pirkkalan ratahaaralla raitiotien ratavaraus tehdään Hatanpään valtatielle ja Nuolialantielle. Nuolialantien Härmälänrantaa palvelevalta raitiotiepysäkiltä kehitetään korkeatasoinen kulkuyhteys Messu- ja Urheilukeskukselle.
- Koilliskeskuksen ja Kangasalan Lamminrahkan ratahaaralla raitiotien ratavaraus tehdään Tenniskadun vaihtoehdon mukaisesti osuudella Tays - Alasjärvi ja Piettasenkadun

vaihtoehdon mukaisesti osuudella Linnainmaa - Risso. Heikkilänkadun varteen tehdään varaus raitiovaunujen säilytysvarikolle.

- Lielahden ja Ylöjärven ratahaaralla raitiotien ratavarauksen tehdään Turvesuonkadun vaihtoehdon mukaisesti. Kantatien ja pääradan risteämistapa kuntarajalla ratkaistaan jatkosuunnittelussa. Turvesuonkadun varteen tehdään varaus raitiovaunujen säilytysvarikolle.
- Hervannan ja Saarenmaan ratahaaralla raitiotien ratavarauksen sijaintia ei tässä yhteydessä ratkaista. Yleiskaavaan merkitään raitiotien yhteystarve Hervannan ja Saarenmaan välille.
- Hyväksytyt ratavaraukset osoitetaan valmisteilla olevaan yleiskaavan päivitykseen.

Ylöjärvellä kuntarajan ja Soppeenmäen välisellä osuudella esitetään valittavaksi vaihtoehto Kantatie, joka on merkittävästi edullisempi ja nopeampi linjaus. Vaihtoehdossa raitiotie sijoittuu Vaasantien (kantatie 65) varteen eikä täten aiheuta alueelle lisää estevaikutusta. Lisäksi Kantatien vaihtoehto mahdollistaa tehokkaamman maankäytön Mäkkylän alueella, jossa Ylöjärvi on tehnyt strategisia maanhankintoja tulevaisuuden kasvua silmällä pitäen. Kantatien linjauksella tavoitetaan paremmin myös Vaasantien itäpuoliset alueet, jonne on suunnitteilla yritysalue ja asuntorakentamista.

Soppeenmäen ja Kirkonseudun välisellä osuudella esitetään valittavaksi vaihtoehto Leijapuisto, joka sijoittuu olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen palvelun tehokkaasti sekä Soppeenmäen, Räikän että Leijapuiston alueita. Linjauksen varrelle sijoittuvat keskeiset asuntoalueet ja kaupalliset palvelut, kaupungintalo, kirkko ja seurakuntakeskus sekä pääkirjasto. Soppeenmäen liikennejärjestelyitä on tutkittu yleissuunnittelun yhteydessä erillisselvityksenä ja päädytty esittämään Kuruntien eteläpäästä noin 120 metriä länteen sijoittuvaa linjausta (Hartuntie / Koulupuistonpolku), joka mahdollistaa Vaasantien–Kuruntien välisen rampin ja siihen kytkeytyvän kiertoliittymän säilyttämisen. Ratkaisulla pyritään ehkäisemään autoliikenteen merkittävää jonoutumista Soppeenmäen liikenteellisessä solmukohdassa. Raitiotien ja Vaasantien sekä pääradan risteämistapa (alitus / ylitys) Kurunsillan länsipuolella ratkaistaan jatkosuunnittelussa.

Asemantielle esitetään tehtäväksi raitiotievaraus optiona, mikäli tulevaisuudessa Ylöjärven rautatieasema tai -seisake toteutuu, ja se kannattaa yhdistää raitiotiehen.

Liitteet

- Raitiotien seudullisen yleissuunnitelman esittelymateriaali

- Sidosryhmien lausunnot seuturaitiotien yleissuunnitelman luonnosvaiheen suunnitelmista ja vaikutusarvioinneista
- Seuratikka TRO hallintomalli

Kaupunginjohtaja ehdottaa

Kaupunginhallitus päättää esittää edelleen kaupunginvaltuustolle, että se päättää

1. tehdä raitiotien ratavarauksen Kantatien vaihtoehdon mukaisesti välillä kuntaraja-Soppeenmäki,
2. tehdä raitiotien ratavarauksen Leijapuiston vaihtoehdon mukaisesti välillä Soppeenmäki-Kirkonseutu,
3. tehdä raitiotien ratavarauksen Asemantielle optiona mahdollinen rautatieasema tai -seisake huomioiden, ja että
4. päätösten jälkeen hyväksytyt ratavaraukset otetaan huomioon tulevissa yleis- ja asemakaavoissa, katusuunnitelmissa ja kunnallistekniikan sijoittamisen suunnitelmissa.

Päätös

Hyväksyttiin.

Minna Sorsa poistui kokouksesta tämän asian aikana ja varajäsen Jenni Kiiskinen liittyi kokoukseen klo 16.00.

Varapöytäkirjantarkastaja Timo Halttula toimi pöytäkirjantarkastajana tästä asiasta eteenpäin.

KAUPVALT 02.11.2020 § 92

Liitteet

- Raitiotien seudullisen yleissuunnitelman esittelymateriaali
- Sidosryhmien lausunnot seuturaitiotien yleissuunnitelman luonnosvaiheen suunnitelmista ja vaikutusarvioinneista
- Seuratikka TRO hallintomalli

Kaupunginhallitus ehdottaa

Kaupunginvaltuusto päättää

1. tehdä raitiotien ratavarauksen Kantatien vaihtoehdon mukaisesti välillä kuntaraja-Soppeenmäki,
2. tehdä raitiotien ratavarauksen Leijapuiston vaihtoehdon mukaisesti välillä Soppeenmäki-Kirkonseutu,
3. tehdä raitiotien ratavarauksen Asemantielle optiona mahdollinen rautatieasema tai -seisake huomioiden, ja että

4. päätösten jälkeen hyväksytyt ratavaraukset otetaan huomioon tulevissa yleis- ja asemakaavoissa, katusuunnitelmissa ja kunnallistekniikan sijoittamisen suunnitelmissa.

Päätös

Hyväksyttiin.
